

Realizacja nowego programu ochrony powietrza w Województwie Małopolskim

Spełnienie założeń „Uchwały antysmogowej” i Programu ochrony powietrza nie jest możliwe bez większego niż dotychczas zaangażowania gmin. Dlatego nowy Program Ochrony Powietrza zakłada szereg działań obligatoryjnych dla samorządów lokalnych.

Całkowity koszt działań na rzecz ochrony powietrza w Małopolsce do końca 2018 roku wyniósł ok. 2,75 mld zł. Środki te przyczyniły się m.in. do likwidacji ponad 46 tys. starych pieców, powstania ponad 3 tys. odnawialnych źródeł energii, zakupu 538 autobusów i tramwajów o najwyższym standardzie emisyjnym oraz działalności 60 ekodoradców.

Spełnienie założeń „Uchwały antysmogowej” i Programu ochrony powietrza nie jest możliwe bez większego niż dotychczas zaangażowania gmin. Dlatego nowy POP zakłada szereg działań obligatoryjnych dla samorządów lokalnych. Najważniejsze z nich to przeznaczenie 1% wydatków budżetu gminy na dopłaty do wymiany kotłów, przeprowadzanie inwentaryzacji wszystkich źródeł ogrzewania w gminie, powołanie gminnych/międzygminnych straży kontrolujących przestrzeganie przepisów w zakresie ochrony środowiska oraz wsparcie dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym. Samorzady lokalne będą także zobowiązane do prowadzenia akcji informacyjnych dotyczących uchwały antysmogowej oraz informowania na swoich stronach internetowych o jakości powietrza, a także stopniach zagrożenia – jeśli takie zostaną wprowadzone.

Jednak nie wszystkie gminy realizują obowiązki wynikające z uchwały antysmogowej w wystarczającym stopniu, m.in. w zakresie założonej liczby wymienionych pieców oraz kontroli palenisk. Dlatego rozpoczęły się prace nad nowym Programem

ochrony powietrza. Wśród propozycji znalazł się m.in. całkowity zakaz spalania węgla w nowo instalowanych (od 2021 r.) kotłach. Ta propozycja zakłada, że od 1 stycznia 2021 r. nie będzie można wymienić tzw. kotłów pozaklasowych oraz 3. i 4. klasy na węglowe, a spalanie biomasy będzie możliwe tylko pod warunkiem spełnienia konkretnych standardów emisji pyłu – nie może ona przekraczać 20 mg/m³. Brany jest pod uwagę także całkowity zakaz spalania węgla i biomasy w strefach A i B miejscowości uzdrowiskowych Małopolski.

Ważnym aspektem w kontekście zanieczyszczenia powietrza jest transport. W związku z tym rozważane jest utworzenie strefy ograniczonej emisji z pojazdów w obrębie Krakowa. Warunkiem wjazdu strefy może być spełnienie konkretnych norm emisji spalin: dla pojazdów z silnikiem Diesla to EURO 6, a dla silników benzynowych – EURO 4. Jednak aby można było wdrożyć te propozycje, wymagane są zmiany w przepisach na krajowych.

– Tylko podjęcie kompleksowych działań we wszystkich gminach może sprawić, że Małopolska przestanie być czerwonym punktem na mapie jakości powietrza w Europie – podkreśla Ewa Lutomska, wiceprezes Krakowskiego Alarmu Smogowego. – Mamy do czynienia z trzema poważnymi źródłami zanieczyszczeń. Największy problem stanowi niska emisja, wynikająca ze spalania paliw stałych w piecach i kotłach. Wiele z nich nie tylko nie spełnia żadnych standardów jakości, ale, jak wykazały ostatnie badania zlecone przez ekodoradców, spalane są w nich też odpady. Innym poważnym źródłem są zanieczyszczenia komunikacyjne oraz te pochodzące z zakładów przemysłowych. Pozytywne skutki przyniesie tylko wysiłek samorządów we wszystkich tych obszarach.

W dotychczasowych konsultacjach terenowych wzięło udział blisko 400 mieszkańców regionu. Termin zgłaszania uwag mija 24 stycznia br. Po ich zebraniu i przeanalizowaniu zostanie przygotowany ostateczny projekt Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego. Uwagi do niego będzie można składać w oficjalnych konsultacjach społecznych na przełomie lutego i marca 2020 r.

Projekty Małopolski wpisują się zarówno w krajową, jak unijną strategię wzmoczonych wysiłków na rzecz ochrony powietrza. Gminy mogą uzyskiwać wsparcie finansowe dla realizacji tych celów z Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa małopolskiego, a także funduszy ochrony środowiska (WFOŚiGW i NFOŚiGW) oraz źródeł zagranicznych (np. program ELENA, fundusze norweskie, szwajcarskie, itp.). Rekomendowane jest także lepsze wykorzystanie zarówno przez samorządy, jak przez mieszkańców, programów rządowych, szczególnie Czyste powietrze, a także Stop Smog, Agroenergia czy Mój prąd. W pozyskaniu środków ma pomóc obecność ekodoradców, których wg nowego POP powinna zatrudnić – wykorzystując dofinansowanie np. z programu ELENA – każda ze 182 małopolskich gmin.

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza w Małopolsce rozpoczęły się w 2010 roku. Jedną z pierwszych regulacji

skierowaną do społeczności lokalnych była uchwała określająca rodzaje paliw dopuszczonych do stosowania z listopada 2013 roku. Kompleksowe propozycje konkretnych działań w różnych obszarach wprowadził Program ochrony powietrza, przyjęty 23 stycznia 2017 roku. Jego celem jest osiągnięcie w całej Małopolsce do 2023 roku poziomów zanieczyszczeń określonych w polskim prawie. Chodzi przede wszystkim o pył PM10, PM2,5, benzo(a)piren, dwutlenek azotu i ozon, których normy przekraczane są w całej Małopolsce. W tym samym 2017 roku Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął uchwałę antysmogową dla Małopolski. Pionierska uchwała antysmogowa dla Krakowa zaczęła obowiązywać 1 września 2019 i wprowadziła całkowity zakaz używania paliw stałych (węgla i drewna) w największym mieście regionu.

źródło: małopolska.pl.